

PE MARTA EN MARIA SINT-KRUIS

Bond zonder Naam

Voor mij liggen twee boekjes geïnspireerd door dezelfde auteur, Phil Bosmans. De oudste uitgave (1972) is geschreven door hemzelf. De vernieuwde uitgave (2022) is samengesteld door Sylvie Moons, jarenlang actief in de letterensector van Bond zonder Naam.

Phil Bosmans en Bond zonder Naam

Voor mensen geboren in de tweede helft van vorige eeuw is beschrijven wie Phil Bosmans is wellicht overbodig. En de kaft van de oude editie van het bovengenoemde boek roept zeker herinneringen op aan jeugdige samenkomsten waarin ijverig werd gezocht naar inleidende en uitleidende teksten om deze bijeenkomsten op te fleuren.

Phil (1922-2012) was een monfortaan en priester met een unieke bezieling. Reeds in zijn jeugd stond zijn missie hem duidelijk voor ogen. Tijdens W.O. II moest hij met zijn broer vluchten naar Frankrijk. Bij zijn terugkeer, inmiddels als K.S.A.-leider, begint hij met het achterlaten van "briefjes met boodschappen" op treinen en autobussen. Je zou hierin een voorbode

kunnen zien van Bond Zonder Naam. (Kijken in de ziel van Phil Bosmans, dagboeknotities samengesteld door Peter Ausloos, p.7)

"In 1957, op de terugweg van een lange slepende ziekte, komt de vraag van pater Willy Loop, die in Nederland BzN behartigde, om in Antwerpen Tony Winkeler te helpen met Bond zonder Naam. In september trekt Phil Bosmans naar Antwerpen en neemt zijn verblijf in het monfortanenklooster van Kontich. Hij wordt vanuit Nederland aangesteld voor BzN in Vlaanderen, met als motto: "Verbeter de wereld, begin bij jezelf". Hoe meer Phil zich inzet, hoe beter zijn gezondheid wordt." (eerder aangehaalde dagboekfragmenten, p.82).

Bond zonder Naam, het geesteskind van Phil Bosmans, omschrijft zichzelf vandaag als: "een organisatie die elke dag opstaat voor wie het minder heeft, voor mensen in armoede, voor mensen achter de tralies, voor mensen op de vlucht, voor mensen die eenzaam zijn of voor mensen die verdwaald zijn in onze samenleving. Bond zonder Naam zoekt mee naar de zin van ons bestaan en nodigt uit om daarover na te denken met verbindende activiteiten en vormingen. De bekende maandelijkse spreuken geven nog altijd inspiratie, spreken moed in, doen nadenken en zetten in beweging."

Tik-Tok van toen... "Vitaminen voor het hart"

Over de eerste editie van "Menslief ik hou van je!" schreef Phil zelf: "Dit boek is er eigenlijk een beetje ondanks mezelf gekomen. Het zijn teksten die ik maakte voor elke vrijdag, voor de telefoon. We hadden toen Vitaminen voor het hart, langs de telefoon. Het was een apparaat waarin je juist één minuut kon spreken. En dat was telefonisch bereikbaar via een heel mak-

kelijk nummer (33.33.11) Dat nummer werd veel, héél veel opgeroepen. Op bepaalde dagen zelfs meer dan 500 keer. En die oproep duurde precies één minuut. Later werden deze uitgegeven in kleine brochures van BzN. (eerder aangehaald werk p. 98)

Onhandig formaat

De aandachtige toeschouwer heeft al zeker gezien dat de nieuwe uitgave in hetzelfde formaat als de eerste is uitgegeven. En dat heeft nog altijd dezelfde bedoeling.

In zijn dagboek schrijft Bosmans hierover: "Toen de uitgever Lannoo in 1970-71 honderd teksten vroeg, heb ik er tamelijk vlug 100 bij elkaar gezocht en gevraagd op een "groot formaat" uit te geven. En toen weigerde hij dat. "Dat gaat nergens in een boekenrek", zei hij. Maar dat was juist mijn bedoeling. Omdat er in de boekenrekken al genoeg boeken 'sterven'. Dus ik heb geen behoefte om er daar nog bij te zetten. Dus moet het zo'n boek zijn 'waar je geen weg mee weet'. En daarom dat grote formaat.

En toen de vertegenwoordigers van Lannoo rondgingen om het boek voor te stellen, waren er maar twee boekhandels die het boek wilden nemen. En toen kwam de uitgever terug om te zeggen: "Ja, ik kan het niet uitgeven." En ik antwoordde: "Ik heb u niet gevraagd om het uit te geven; gij hebt het mij gevraagd." (e.a.w. p. 99)

De eerste oplage werd gedrukt in 4000 exemplaren. En op drie weken tijd waren ze uitverkocht. Later heeft het boek 54 herdrukken gehad. Lannoo heeft dan gedrukt met tienduizend, en met twintigduizend tegelijk. 25 jaar na de eerste uitgave stond de teller op 700.000 exemplaren.

Eerste uitgaven

Doordachte heruitgave

Bosmans schreef met "Menslief, ik hou van je!" één van de best verkochte boeken ooit in Vlaanderen en Nederland. Zelfs 50 jaar later blijven de woorden van de stichter en bezieler van Bond zonder Naam nog razend actueel. Ze bieden stof tot nadenken, ze ontroeren, ze doen stilstaan.

In de volledig hernieuwde uitgave komen de mooiste geschriften van Phil Bosmans en Bond zonder Naam samen volgens de loop van de seizoenen. Van de volle zomer langs de donkere herfst naar de stille winter tot de nieuwe beloftevolle lente.

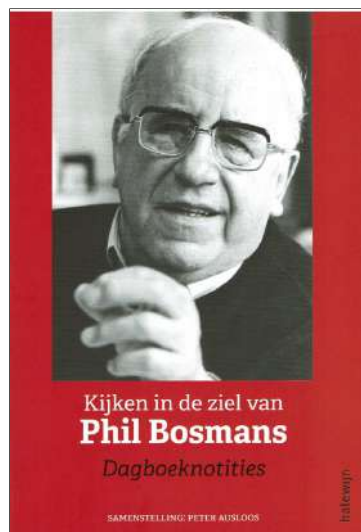
Alle teksten kregen een nieuw jasje. Er werden woorden toegevoegd. En vier dichters uit Vlaanderen en Nederland, Peter Verhelst, Maud Vanhauwaert, Bibi Dumon en Toon Tellegen, schreven verzen op maat van een seizoen. (achterflap nieuwe uitgave)

Nieuwe editie

Linda De Pauw,
KERK&leven Sint-Trudo Assebroek

Bronnen: "Kijken in de ziel van Phil Bosmans", dagboeknotities samengesteld door Peter Ausloos, uitgeg. bij Halewijn, 2014; "Menslief ik hou van je!" Phil Bosmans, editie 1972, uitgeg. bij Lannoo; Heruitgave onder de gelijknamige titel, maar herwerkt en samengesteld door Sylvie Moons, eveneens uitgegeven bij Lannoo, 2022.

Colofon

DIENST PAROCHEBLADEN
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 30
dienst.parochebladen@kerknet.be

ALGEMENE REDACTIE
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 40
redactie.kerkenleven@kerknet.be
secretariaat.kl@kerknet.be
www.kerkenleven.be

PUBLICITEIT
Trevi plus bvba
Meerlaan 9, 9620 Zottegem
09 360 48 54 • fax 09 367 49 88
katrien.lannoo@treviplus.be
www.treviplus.be

Copyright
Alle teksten, foto's en beeldmateriaal uit **KERK & leven** zijn auteursrechtelijk beschermd. Zonder toestemming van de uitgever mogen ze op geen enkele wijze worden verspreid. De uitgever is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de advertenties. Lezersbrieven moeten naam en adres vermelden. De redactie behoudt zich het recht teksten in te korten of te weigeren.

KERK & leven is een uitgave van
Studiecentrum Kerk en Media vzw

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Herman Cosijns

Diocesane redactie Brugge
Liselotte Anckaert, 050 44 49 50,
liselotte.ancaert@kerknet.be
Bertrand Goethals, 09 225 16 26,
bertrand.goethals@kerknet.be
Potterierei 72, 8000 Brugge

Plaatselijke redactie en abonnementen
Rekeningnummer:
BE22 4752 0671 0147
Pastorieweg 15

Foto's Kerk en Leven
Alle foto's zijn genomen door eigen medewerkers

Hugo Pieters, pastoor-moderator
Federatie Sint-Kruis
Brieversweg 332
tel./fax: 050 35 55 78
pesintkruis@gmail.com

Wilfried Desrumaux, diaken
Kastanjelaan 4
tel. 050 35 83 54
wilfried.desrumaux@telenet.be

Bart Verhelle, diaken decanaat
Moerkerkse Steenweg 391
tel. 0492 316 993
bart.verhelle@live.be

Lien Lecompte
Parochieassistentie federatie Sint-Kruis
0477 0913 49
kerkenlien@gmail.com

Federaal rekeningnummer:
BE77 7510 0283 2642

Secretariaat
Sint-Thomas van Kantelberg
Brieversweg 332
Dinsdag van 9.30 tot 11.00 uur
Vrijdag van 9.30 tot 12.00 uur
tel./fax 050 35 55 78
federatiesintkruis@gmail.com

Secretariaat H. Kruisverheffing
Pastorieweg 15
Maandag van 9.30 tot 11.30 uur
hkruisverheffing@gmail.com

VIERINGEN EN DIENSTEN

Liturgische vieringen

HK = HEILIGE KRUISVERHEFFING
ST = SINT-THOMAS VAN KANTELBERG

De omhalingen dit weekend zijn bestemd voor diocesane pastorale projecten.

Zaterdag 2 september in HK
18.00 u. Eucharistieviering voor Hendrika Verroest en overleden familie.

Zondag 3 september in ST
10.30 u. Eucharistieviering voor een overledene.

Woensdag 6 september in HK
09.00 u. Morgengebed
Getijdengebed in de kapel.

Woensdag 6 september in ST
18.00 u. Eucharistieviering voor Amanda Debaets en Henri Saron.

Zaterdag 9 september in ST
18.00 u. Eucharistieviering voor een overledene.

Zondag 10 september in HK
10.30 u. Eucharistieviering voor een overledene.

De vrome kudde

Katten Ingezonden door Luc Van den Borre

Ik heb nooit begrepen waarom vrouwen katten zo'n lieve dieren vinden.

Katten zijn eigenwijs, ze luisteren nooit en vooral niet wanneer je ze naar binnen roept. Ze blijven de godganse nacht weg en als ze dan thuis komen, willen ze alleen maar slapen en met rust gelaten worden.

Met andere woorden, alle eigenschappen om dewelke vrouwen een man kunnen haten, vinden ze bij katten „zo lief...”

Vraag Ingezonden door Gerda Van Gastel

Dertig na-apers zitten in de trein. Vijf stappen uit. Hoeveel na-apers blijven er over?

Geen. Het zijn tenslotte na-apers.

Even bezinnen

Uit de liturgische kalender

Zondag 3 september:
Tweëntwintigste zondag door het jaar:

Wie Mij volgt, moet zichzelf verloochenen (Mt. 16, 21-27).

Zondag 3 september:
H Gregorius de Grote, paus en kerkleeraar:

Gregorius, in 540 te Rome geboren, op jonge leeftijd verkozen tot prefect van de stad, wordt later monnik. Op 3 september 590 kiest de kerk hem tot paus. Als 'dienaar van de dienaars van God' toont hij zich een ware herder in zijn bestuur en in zijn zorg voor de verspreiding en versteviging van het geloof. Al tijd is zijn optreden gevoed door zijn ononderbroken gebed. Hij is een vermaard schrijver en groot predikant. Hij sterft in 604.

Dinsdag 5 september:
Heilige Bertinus, abt:

Bertinus is een geboren Normandiër die werkt aan de kerstening van de Morinen. Hij neemt deel aan de stichting van de abdij Sithiu (Saint-Omer) die later ook zijn naam zal dragen. Hij wordt er de tweede abt. Hij sterft op 5 september 698.

Vrijdag 8 september:
Maria geboorte:

Vandaag nodigt de kerk ons uit te delen in haar vreugde om de geboorte van Maria. Met de geboorte van de Moeder van de Messias breekt immers de dageraad van de verlossing aan en komt de belofte van het heil nabij, zoals de liturgie op de feest zingt: 'Uw geboorte, maagdelijke moeder van God, verkondigt vreugde aan de gehele wereld, want uit u is geboren de Zoon van gerechtigheid, Christus onze Heer'.

Zaterdag 9 september:

H. Petrus Claver, priester:
Petrus (1580-1654) is een Spaanse Jezuïet, missionaris en priester. Hij is de patroonheilige van Colombia en krijgt omwille van zijn bijzondere zorg voor de zieken, armen, uitgestotenen, slaven, gevangenen en stervenden de bijnaam 'Apostel van Cartagena'.

Zaterdag 9 september:
H. Audomarus, bisschop:

Audomardus (Omaar), geboren Normandiër, is monnik in de abdij van Luxeuil maar wordt nadien stichter van de abdij van Sithiu (Saint Omer) en eerste bisschop van Terwaan (Pas de Calais) waartoe een gedeelte van het latere bisdom Brugge behoort. Hij sterft op 1 november 670.

ZONDAGSGEBED

U, Jezus, toont ons wie U bent. In ieder mens leeft U, in de ene mens al wat duidelijker dan in de andere.

U, Jezus, hebt ons getoond hoe wij moeten leven in vrede. Zelfs God, de Vader, heeft het ons gezegd: 'Hij is mijn welbeminde Zoon; geloof in Hem, Neem een voorbeeld aan Hem.' Hij zal je leren hoe je je kruis kunt opnemen en dragen.

U, Jezus, leert ons wie U bent. U stelt ons de vraag: 'Wie ben ik voor u?'
Ik antwoord U: 'Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God.'

U komt mij leren welke weg ik moet gaan, zonder mij te laten leiden door al te menselijke gevoelens. U bent het die ons zal leiden, U alleen.

Zuster Gerda Gryp

Leven op en rond de parochies

SECRETARIATEN

Sint-Thomas van Kantelberg
Brierversweg 332
Dinsdag van 9.30 tot 11.00 uur
Vrijdag van 9.30 tot 12.00 uur
050 35 55 78
federatiesintkruis@gmail.com
pesintkruis@gmail.com

Heilige Kruisverheffing

Pastorieweg 15
Maandag van 09.30 tot 11.30 uur
hkruisverheffing@gmail.com

U kunt ook veel informatie vinden op onze website
www.parochiessintkruis.be

OPENKERKEN

De kerkgebouwen zijn open voor persoonlijk gebed en bezinning.
Heilige Kruisverheffing:
dagelijks van 09.30 uur tot 17.00 uur.
Sint-Thomas van Kantelberg:
elke woensdag van 14.00 tot 15.00 uur

WE VERTROUWEN TOE AAN DE VERREZEN HEER

Maria Kerckaert, 85 jaar, uitvaartdienst op 21 augustus in de Heilige Kruisverheffing.
Julia Lonneville, 89 jaar, uitvaartdienst op 23 augustus in Sint-Thomas.
François Quataert, 89 jaar, uitvaartdienst op 25 augustus in de Heilige Kruisverheffing.

WE VERWELKOMEN IN ONZE GEMEENSCHAP

Mino en Nolan Van Moeffaert, gedoopt op 5 augustus in Sint-Thomas.
Marie-Juliette Vandevyvere, gedoopt op 12 augustus in Sint-Thomas.
Rodrigues Noë Madeleine, gedoopt op 13 augustus in de Heilige Kruisverheffing.
Kobe Verwee, gedoopt op 19 augustus in de Heilige Kruisverheffing.

PAROCHIAALZANGKOOR

Repetitie **elke 1ste en 3de woensdag om 19.00 uur** in de Emmaüs-kapel.

FACEBOOK

Neem een kijkje op de facebookpagina van onze federatie - je hoeft daarvoor geen profiel te hebben of aan te maken - op de pagina <https://www.facebook.com/Federatie-Sint-Kruis-110030777310715>

Nog leuker zou zijn als je aanklikt dat je de pagina leuk vindt.

Om deze pagina "op te leuken" zijn alle tips of weetjes van Sint-Kruis welkom. Indien zinvol voor onze gemeenschap, plaatst parochieassistent Lien ze dan op facebook.

Ook foto's van activiteiten van de verschillende werkgroepen zijn leuk. Stuur alles door naar kerkenlien@gmail.com.

Wel opletten als u foto's doorstuurt. In verband met de wet op de privacy is het belangrijk dat al wie op de foto staat akkoord is om die op facebook te zetten. Dus wil dit er zeker bij vermelden dat Lien dit duidelijk weet.

Solied viert 50 jaar met concert

Het koor Solied zingt 50 jaar en wil zijn muzikaal verhaal met je delen. Het doet dat met een concert dat het tweemaal aanbiedt, op **zaterdagavond 21 en zondagnamiddag 22 oktober**.

Twinkeling

Solied zingt je lichtjes in de ogen. Pretoogjes van vreugde en enthousiasme. Samen zingen laat mensen schitteren en met een hoopvolle blik naar de wereld kijken. Solied ervaart dat zingen verbindt. Een ster wijst de weg. Een andere dan de snelweg van 'meer en meer'

of de platgetreden paden van 'vrees en haat'.

De titel 'Twinkeling' van het concert is een schets van hoop, een weerspiegeling van toekomst.

Koor Solied

Het Koor Solied groeide uit het Jongerenkoor Sint-Baafs (~1970) en is verbonden aan de Emmaüsparochie (Sint-Andries en Sint-Michiels) in Brugge.

Solied ondersteunt de samenzang in vieringen en luistert solidariteitsevenementen op.

Een honderdtal leden zingt meerstemmig onder leiding van dirigente Els Coghe.

De instrumentale begeleiding berust bij Peter Vansweevelt (piano en orgel), voor de gelegenheid versterkt door Steef Coorevits (accordeon), Klaas Vandekerckhove (gitaar), Veroniek Huyghebaert (piano en synthesizer), Isabel Huyghe-

baert (cello) en Sarah Vansweevelt (dwarsfluit).

Duo Aznèm

De Brugse tweelingzussen Astrid en Emma Wauters spelen al bijna hun hele leven samen. De een speelt cello, de ander harp. Als Duo Aznèm brengen ze instrumentale intermezzo's.

Praktisch

Het concert vindt op twee opeenvolgende dagen plaats in de **Sint-Baafskerker** (Gistelsteenweg 119, Sint-Andries), namelijk op **zaterdag 21 oktober om 19.30 uur** (deuren open om 19 uur) en **zondag 22 oktober om 15.30 uur** (deuren open om 15 uur).

Tickets kosten 16 euro (drankje na het concert inbegrepen). Reserveren kan enkel vooraf. Dat kan makkelijk via de website solied.be.

Info: gsm 0473 57 00 27

De betaling geldt als reservering: je ontvangt na betaling je toegangsbewijs.

Steun

Wil je het koor nog een extra duwtje geven? Elke financiële steun is zeer welkom. Ook dat kan via de website van Solied.

Via organisaties voor armoedebestrijding geldt trouwens een sociaal tarief voor mensen met een laag inkomen.

Is er een overschot, dan schenkt het koor die aan Welzijnszorg vzw voor zijn campagne De strijd tegen armoede winnen we samen, een oproep om te investeren in structurele armoedebestrijding.

De Andere Film

Donderdag om 20.00 uur

Kinepolis
Koning Albert I-Laan 200, 8200 Brugge

WIJZIGING TICKET-VERKOOP

- Aankop online Andere Film
- Aankop online kinepolis Brugge
- Aankop aan automaat Kinepolis
- Aankop aan de kassa Kinepolis

MEER INFO KRIJG JE:

- Aan onthaal DAF bij zaal 5
- Telefonisch: F. De Bie 0498 11 42 54
- Via www.anderefilm.be
- Via info@anderefilm.be

KINEPOLIS BEREIKBAAR MET OPENBAAR VERVOER DE LIJN HEEN:

Station Brugge lijn 2
(Kinepolis-Station-Centrum-Coise-aukaai) Perron 1 B
Vertrek: 19.23 u. - Aankomst 19.35 u.
TERUG:
Vertrek: 22.16 u. lijn 2 naar station Brugge
Vertrek: 22.46 u. lijn 2 naar station Brugge

TICKETS. 8,50 euro

COSY SEAT: 11,50 euro

Na 10 tickets - 11de gratis

Donderdag 14 september

LA CHAMBRE DES MERVEILLES

Frankrijk 2023 - Regie: Lisa Azuelos - Taal: Frans - 109'
Vertolking: Alexandra Lamy, Muriel Robin, Hugo Questel

Het drukke leven van alleenstaande moeder Thelma neemt een tragische wending. Haar zoon Louis wordt voor haar ogen aangereden op straat. De kans dat hij uit de coma ontwaakt is volgens de dokters zeer klein, maar Thelma weigert op te geven. Wanneer ze thuis onder het bed van haar zoon een dagboek vindt met zijn bucketlist, besluit Thelma om die levensdromen te realiseren. Door hem haar avonturen te vertellen, hoopt ze Louis te laten ontwaken.

Lisa Azuelos wilde geen verstikkend melodrama maken, maar een delicate en hartverwarmende ode aan een moeder, die tot het uiterste

gaat voor haar kind en tegelijk zelf weer zin krijgt in het leven.

'La Chambre des Merveilles', naar de gelijknamige bestseller van Julien Sandrel, is een avontuurlijk en hoopvol verhaal dat niemand onberoerd kan laten. De schitterende acteerprestatie van Alexandra Lamy, een moeder courage, brengt je zowel aan het lachen als aan het huilen in een film die nog lang blijft nazinderen.

Hilde Vanhoutte

"La Chambre des Merveilles, een ode aan de moederliefde en een levensles, die niemand onverschillig kan laten" RTBF Ciné

Een luisterend oor, een helpende hand

ZIEKENBEZOEK OF COMMUNIE

Je bent ziek of hoogbejaard...
Je kan niet naar de eucharistieviering komen: dan kan de H. Communie aan huis gebracht worden. Contacteer pastoor of diaken (zie colofon).

Je wenst bezoek van een parochiale medewerker, contacteer Hedwin De Cuyper 0496 15 16 53 (Sint-Thomas)

TELE-ONTHAAL: PRATEN IS DE EERSTE STAP, BEL 106.

Vragen over relatieproblemen, eenzaamheid, gezondheid, verslaving, depressie, zelfdoding...? Tele-Onthaal is bereikbaar 24 uur op 24, 7 dagen op 7, telefonisch via het noodnummer 106 of online via www.tele-onthaal.be.

ZELFDODING

Vragen over zelfdoding? Je kan anoniem terecht op het **gratis noodnummer 1813**.

Liever chatten dan praten? Surf naar de website, dagelijks van 19.00 tot 21.30 uur www.zelfmoord1813.be

FINANCIËLE OF MATERIËLE NOODSITUATIE

Contacteer de Sint-Vincentiusvereniging St-Kruis 0476 30 80 87 of Open Balie, Baliestraat 5, Brugge, elke dag van 10.00 tot 11.30 uur, telefoon 0493 88 46 87 antoon.vandeputte@telenet.be.

NOOD AAN ONDERDAK

24 uur op 24 en 7 dagen op 7: Regionale Crisisopvang, Katelijnevest 15, Brugge, tel. 050 66 30 81 crisisopvang@cawregiobrugge.be

Zie ook onze website www.parochiessintkruis.be

**Wereldmaaltijd t.v.v. SOCK
(edition SINT-DONATIANUS
BRUGGE)**

WERELDMAALTIJD

**op zondag
24 september 2023**

Sint Lodewijkscollege
Gerard Davidstraat 57- 8000 Brugge

11u30 receptie
gevolgd door buffet uit alle windstreken
Gezellig samenzijn!

Deelname:
€ 17,5 per persoon (€ 20 ADD)
€ 12,5 per kind jonger dan 12 jaar (€ 15 ADD)
€ 60 gezinskaart (ouders+kinderen) (€ 70 ADD)

Kaarten te bekomen bij:
Rik Beernaert, Jan van Ruusbroecstraat 5/01
Decenaal Secretariaat, St.Salvatorkooistraat 8
Geert Declerck, Karel Serweytensstraat 7
Ann Dejager, Gerard Davidstraat 40
Rita Janssens, Werfstraat 31
Greet Vanaudenaerde, Dirk Boutstraat 5
Nathalie Vermeulen, Werfplein 18
Frida Wildemeersch, Luikstraat 3
Ria Zwaenepoel, Keizer Karelstraat 33

Logos: FORTLEIDERS, BRUGGE, Organisatie voor Schiedstichting Oude Brugge, Sint-Donatus, SINT-DONATIANUS

ZWEEDSE PUZZEL

groente	namiddag	pasvorm	betaalwijze	vragend vnv.
houtrot	werk-schuiv		vogel-naam	wrang
		bewijs v. onschuld		
		scheeps-touw		
Open Uni-versiteit	faam			
keur-troepen	fijn weefsel			
		bedorven		insect
		boeren-werktuig		
vermaak	onder-legger	melkklier		tot en met
		boom-vrucht		ouderloos kind
		vertakte horens		
		decl-meter		
vers			grote zee	roem
vernis			terdege	
		tijdelijk gebruik		boerderij
		nader-hand		
kleine ruimte		contant (Engels)		roofdier
lijdzzaam		telegraaf restant		
				voeg-woord
				drinkbak
wedren	oefen-meester			
	com-pagnon			
		sierplant		
schaak-stuk			hoofd-deksel	

© Puzzelpro

BOEK GESCHIEDENIS

Schending

Zana Etambala

Mathieu Zana Etambala leverde een tweede, indrukwekkende deel af van zijn geschiedschrijving van Congo. De titel *Onderworpen, onderdrukt, geplunderd* ligt in het verlengde van *Veroverd, bezet, gekoloniseerd* en spreekt boekdelen. De historicus focust telkens op de periode 1876-1914, de stichting en ondergang van Congo Vrijstaat, die vlak vóór de Eerste Wereldoorlog werd overgenomen door de Belgische staat. De verovering en de zogenoemde ‘pacificatie’ van zwart Afrika waren een langdurig, ononderbroken proces. Geen jaar ging voorbij zonder oorlog, geen maand zonder repressie of gewelddadige actie! Congo werd een privaat domein van Leopold II en daarna een kolonie van België als gevolg van een echte koloniale oorlog, met onwaarschijnlijke wredeheden en schending van mensenrechten. In het eerste deel bekeek hij dat proces in vier onderscheiden streken in Congo, deze keer behandelt hij enkele thema’s, zoals de Weermacht, een legergroep bedoeld om inlands strafexpedities uit te voeren. Centraal staat ook het verhaal van Aversoise, een van de koloniale bedrijven die opereerde vanuit Antwerpen en die door Etambala zonder schroom een ‘plundercompagnie’ wordt genoemd. De historicus wijst op de groei van de Antwerpse haven in dezelfde periode en de

oprichting in de Scheldestad van meer dan twintig maatschappijen die Congo als werkterrein hadden. Er werd grof geld verdiend. De winsten van de Anversoise, opgericht in 1892, waren gigantisch. Tegelijk oefende deze maatschappij zelf politierechten uit in haar gebied en kreeg bovendien de steun van de agenten van de Vrijstaat. Grond van het onderzoek zijn getuigenissen en officiële rapporten. Het algemene beeld is nog erger dan velen denken: de ongehoorde hardheid van het koloniaal bestuur schokte missionarissen en artsen die zich in Congo kwamen vestigen. Congo Vrijstaat zonk weg in een moeras van brutaliteit en mismanagement. In november 1908 werd het overgenomen door de Belgische staat, die daarna nog jaren nodig had om het Congolees grondgebied volledig te bezetten. Pas daarna startte men een ‘beschavingsopdracht’, maar dat ging gepaard met het volledig vernietigen van de bestaande politieke systemen en de materiële voorouderlijke cultuur. (eds)

Zana Etambala, *Onderworpen, onderdrukt, geplunderd, Congo 1876-1914, Sterck&De Vreese, Goredijk, 39,90 euro, ISBN 978 9056 1572 72*

**UIT DEN GROOTEN VOLKSKALENDER
VAN PAUL VAN ZUMMEREN**

Kristien VAN ZUMMEREN

Voor gisteren, de feestdag van Sint-Jan’s Onthoofding, is er maar één dagspreuk:

**ALS HET REGENT OP SINT-JAN’S ONTHOOFDING,
DAN BEDERVEN DE NOTEN.**

Noten behoorden vroeger tot de meest gewilde en gezochte vruchten. Ze speelden trouwens een grote rol in het volksleven. In aloude tijden was de hazelnoot, meer nog dan de okkernoot, het symbool van de vruchtbaarheid. Bij de Germanen bestond al een theorie daarover: “Veel hazelnoten, veel kinderen.” Bij de Romeinen wierpen de jonggehuwden na de trouwplechtigheid noten onder het volk. Dat gebruik is bewaard gebleven in sommige streken van Zuid-Europa waar de bruid, na de zegening te hebben ontvangen, noten en amandelen onder de omstanders te grabbel gooit. In de middeleeuwen zette men zelfs een korf vol noten, die door een priester waren gewijd, naast het huwelijksbed.

Vroeger plantte men bij de geboorte van een kind ook wel eens een notenboom, een “levensboom”. Dat deed men vooral wanneer er een jongen was geboren. Eigenaardig genoeg werd bij de geboorte van een meisje een perenboom geplant. Dat gebruik is echter verdwenen. Misschien wel omwille van volgende spreuk:

**BOOMKE GROOT:
PLANTERKE DOOD.**

We gaan nu stilaan de volgende maand in, waarin nog op wat zomers naspel wordt gehoopt. En men zegt dan ook:

**ALS SEPTEMBER IS VAN GOED HUMEUR,
KUNNEN WIJ NOG EEN SCHONE MAAND HEBBEN,
WANT OKTOBER KAN ER NIET VOOR INSTAAN.**